ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
— БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 68. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 25 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 10-го КВІТНЯ (APRIL) 1976 No. 68. VOL. LXXXIII.

„НАША ПОЛІТИКА В ЖАДНОМУ РОЗУМІННІ НЕ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА СОВЄТСЬКЕ ВОЛОДІННЯ НАД СХІДНЬОЮ ЕВРОПОЮ, АБО НА БУДЬ - ЯКЕ ОРГАНІЧНЕ ПОВ'ЯЗАННЯ" — ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ ФОРД, ПОТВЕРДИВШИ ЗНОВУ ПРИЯЗНЬ АМЕРИКИ З НАРОДАМИ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ ТА ПІДТРИМКУ ЇХНІХ ЗМАГАНЬ ДО ВОЛІ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Мілвокі, Вісконсин. — Як уже принагідно згадувано, президент Джералд Р. Форд, зустрівшись з представниками американських етнічних груп в цьому місті, відмежувався від інструкції радника Державного департаменту Гелмута Соннефелдта американським амбасадорам в Европі щодо американської політики відносно „більш природного і більш органічного зв'язку східньо-европейських народів з СССР", потвердивши знову принципову приязнь Америки з народами Східньої Европи та американську підтримку змагань тих народів до волі і незалежности. Президент Форд у вступній заяві сказав, що „наша політика в жадному розумінні — і я це підкреслюю — в жадному розумінні не погоджується на совєтське володіння над Східньою Европою, або на будь-яке органічне поєднання..." З уваги на важливість заяви президента Форда на згаданому зібранні подаємо дослівний текст тієї заяви в англійському оригіналі та в українському перекладі.

PRESIDENT'S STATEMENT

THE PRESIDENT: First, let me express my appreciation for your being here, and after I make a few prepared remarks I will look forward to the opportunity to responding to any questions, whether it is on the subject matter that I am speaking on or any other subject, whether it is domestic or international matters.

I am reminded, as I see some of the faces here, of the meeting that we had, with some of you at least, in the Cabinet Room at the White House on July 25, as I recollect. At that time some 30 leaders of the Eastern European community met with me to discuss problems relating to Eastern Europe and related matters. I understand, however, that that was the very first time that a President of the United States met with leaders representing the interests of so many Americans concerned about Eastern Europe.

I think on our Bicentennial Anniversary it is particularly appropriate that we in Government recognize the great contributions of our citizens from Eastern Europe. Before the departure for the European Security Conference in Helsinki last July I stated my policy very categorically in reference to Eastern Europe, and at this time let me reiterate that statement. I worked on it myself, I am very proud of it and I think oftentimes it is not read in proper context.

It goes like this: It is the policy of the United States and it has been my policy ever since I entered public life to support the aspirations for freedom and national independence of the peoples of Eastern Europe with whom we have such close ties of culture as well as blood by every proper and by every peaceful means.

I stated my hope and expectation that my visits to Poland, Rumania and Yugoslavia would again demonstrate the friendship and the interest in the welfare and progress of the fine people of Eastern Europe. This remains my policy, regardless of what any Washington experts or anti-Washington experts may say or write.

On July 29, 1975, in the market square of Krakow, Po-

(Continued on p. 3)

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА

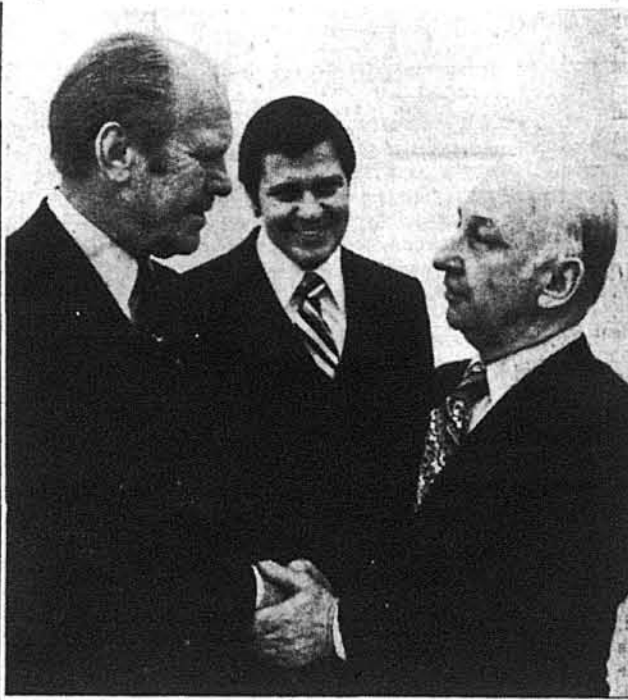
Насамперед дозвольте мені висловити мою вдячність за те, що ви прибули сюди, а після того, як я скажу кілька заздалегідь приготованих зауважень, я із задоволенням очікую нагоди відповісти на будь - які ваші запити, без уваги на те, чи будуть вони пов'язані з темою про яку говоритиму, чи на будь - яку іншу тему, зв'язану з внутрішніми чи закордонними справами.

Пригадую собі, коли бачу тут деякі знайомі обличчя, нашу зустріч, принаймні з декотрими з вас, в Кімнаті Кабінету в Білому Домі 25-го липня, якщо не помиляюся. Тоді близько 30 провідників громад східньоевропейського походження зустрінулися зі мною, щоб обговорити питання, зв'язані із Східньою Европою, як рівнож споріднені справи. Знаю, однак, що то був перший раз, коли Президент З'єднаних Стейтів зустрічався з провідниками, які представляли інтереси такої великої кількости американців, зацікавлених справами Східньої Европи.

Думаю, що 200-річчя нашої країни є особливо відповідним часом, щоб ми в Уряді визнали той великий вклад, які дали наші громадяни із Східньої Европи. Перед від'їздом на Европейську Конференцію для справ безпеки в Гельсінках минулого липня, я дуже категорично окреслив мою політику щодо Східньої Европи і тепер я хочу повторити ту заяву. Я працював над нею сам і гордий за неї, але думаю, що її часто цитують в неправильнім контексті.

Заява звучить так: Політикою З'єднаних Стейтів та моєю власною політикою, відколи я ввійшов в публічне життя, було підтримувати всіми відповідними і всіми мирними способами прагнення народів Східньої Европи до волі і державної незалежности, народів, з якими ми

(Закінчення на стор. 3-ій)

Президент Форд (зліва) із своїм спеціяльним асистентом для етнічних справ, д-ром Мироном Куропасем, та головним предсідником УНС Йосипом Лисогором під час зустрічі в Білому Домі у Вашінгтоні у вівторок, 9 березня 1976.

Совєти вмішуються в американську передвиборчу кампанію

Ню Йорк. — Совєтський амбасадор до Об'єднаних Націй Яків Малік подав до публічного відома на форумі ОН зміст протестної ноти уряду СССР, у якій, між іншим, говориться, що американський уряд і кандидати на президента ЗСА „мусять поробити відповідні заходи для здержання хвилі антисовєтських виступів в часі виборчої кампанії, яка є причиною бандитських виступів фашистської мафії сіоністів".

Відповідаючи Малікові, амбасадор ЗСА Віллія Скрентон засудив, вправді, терористичні акти і назвав їх „ганебними", відмічуючи, що тією справою займається тепер Державний департамент і генеральний прокуратор, але з повною рішучістю відкинув совєтську ноту, а головно засудив ті місця у ноті, які відносяться до американської передвиборчої кампанії і публічного виступу кандидатів на президента. Скрентон заявив, що така совєтська інтервенція в американській передвиборчій кампанії не знаходить виправдання. Хоч в совєтській ноті не згадується жадного кандидата на президента ЗСА поіменно, але в дипломатичних колах загально думають, що Малік мав на увазі виступи сенатора Генрі Джексона і Роналда Рігена, які останньо виступали з критикою політики президента Форда.

Кіссінджер приспішує Конференцію в справі морських законів

Ню Йорк. — Промовляючи тут в четвер, 8-го квітня, державний секретар Генрі Кіссінджер заявив, що ЗСА почнуть досліджувати дно океанів і видобувати з нього різні мінеральні поклади, якщо в скорому часі не буде виготовлений новий міжнародний договір щодо морських законів. Він заявив, що переговори в справі користування морями та морськими добрами мусять бути закінчені ще цього року. Цю справу тепер в Ню Йорку розглядає спеціяльна комісія Об'єднаних Націй, але наради комісії продовжуватимуться в Женеві, правдоподібно в липні ц.р. Об'єднані Нації почали розглядати справу нового міжнародного морського закону ще в 1974 році. Коментатори вважають, що заява Кіссінджера, що ЗСА готові самочинно розпочати добувати мінерали з дна моря, мала на меті приспішити діяльність комісії Об'єднаних Націй. В праці комісії беруть участь представники 156-ох держав.

В ПЕКІНІ ДАЛІ НЕСПОКІЙНО, ПРОУРЯДОВІ ДЕМОНСТРАНТИ ВИЙШЛИ НА ВУЛИЦІ

Пекін. — В столиці Китайської Народної Республіки напружена ситуація триває, а в поодиноких частинах міста продовжуються льокальні демонстрації прихильників колишнього заступника прем'єр-міністра Тенґ Ґсіао-пінґа. Ситуація однак радикально змінилася тоді, коли уряд вирішив зорганізувати свою проурядову демонстрацію, в якій бере участь понад 100.000 осіб, переважно середньошкільної молоді і студентів, які, піддержуючи політику Мао Тсе-тунґа і схвалюючи пороблені Політбюром зміни на найвищому щаблі уряду, маршували в п'ятницю, 9-го квітня ц.р., вулицями міста, викликаючи подив в чужинців своїм порядком і зорганізованістю. Західні кореспонденти звернули увагу, що перед кожною групою демонстрантів маршували лідери, які держали в руках листки паперу з виписаними дозволених урядом гаслами. Мешканці Пекіну, — згадується в повідомленнях західніх кореспондентів, — були дещо здезорієнтовані раптовою зміною і появою такої маси проурядових деманстрантів, які, несучи червоні прапори, проурядові транспаренти і портрети Мао Тсе-тунґа, змінили цілком обличчя міста, яке в останніх кількох днях мало характер військового табору, у якому пересувались колони автомашин з військом і міліцією. „Треба признатись, — каже кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Росс Г. Мунро, — що й західні дипломати не схопили усіх подій і не мали ясної картини, як і що відбувається внутрі Компартії Китаю. Китайська преса, радіо і офіційні аґенції на диво подавали все з великою докладністю, аре проблемою для західніх аналітиків — каже Мунро — було те, що урядові звідомлення були протирічні до того, що вони самі бачили на власні очі". Тепер всі очікують офіційної заяви уряду, а головно чекають на заповіджену на суботу, 10-го квітня промову прем'єр-міністра Гуа Куо-фенґа.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

НЮ БРОНСВІК — БАВНД БРУК У 50-ТУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ С. В. ПЕТЛЮРИ

Бавнд Брук (О. Ш.) — В суботу, 3-го квітня тут в залі осередку УПЦ відбулося засідання представників організацій з Ню Бронсвіку — Бавнд Бруку і околиць, на якому оформлено громадський комітет для вшанування 50-ліття трагічної смерти св. п. С. В. Петлюри, голови Директорії і головного Отамана військ і фльоти Української Держави. Головою Комітету одноголосно вибрано активного учасника Визвольних Змагань отамана І. Лютого - Лютенка. Святочну Академію заплянowано на 13-го червня 1976 року.

ВЕЧІР „БАБАЯ" В КЛІФТОНІ

Пассейк, Н. Дж. — Місцеві 70-ий і 18-ий Відділи Союзу Українок Америки влаштовують літературний вечір маестра Богдана Нижанківського („Бабая") в суботу, 10-го квітня, в 7-ій годині увечорі в залі української православної церкви св. Вознесіння, 655 Брод вул., в Кліфтоні, Н.Дж., біля шосейної дороги ч. 46. В програмі виступлять, крім маестра Нижанківського, Йосип Гірняк, Уляна Любович і Остап Тарнавський.

ІНФОРМАЦІЙНІ СХОДИНИ ФКУ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па.. (О. Л-ий). — В неділю, 11-го квітня в 4-ій год по полудні тут в залі УСО „Тризуб" відбудуться інформаційні сходини громадянства, під час яких наукові співробітники Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті, проф. д-р Орест Субтельний і д-р Зенон Когут, обидва філядельфійці, поділяться з присутніми новинами про розвиток і працю Інституту, а члени екзекутиви Фонду Катедри Українознавства (ФКУ) подадуть додаткові інформації про працю ФКУ і УНГУ.

ДИТЯЧА ЗУСТРІЧ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Заходами Виховної Референтури при Окружній Управі СУА, відбудеться тут „Весняна діточа зустріч" в неділю 11-го квітня 1976 р. в год. 2.30 в Домівці СУА, 108, 2-го евеню. Виступить ляльковий театр 83 Відділу СУА в Н.Й. В програмі „Рожева ляля" і „Великодні картини", а також гри і забави та гагілки і різні несподіванки.

Арбатов знову критикує ЗСА за „антисовєтську пропаґанду"

Москва. — Совєтський спеціяліст і дорадник уряду в американських справах, Георгій Арбатов, знову виступив на сторінках совєтської преси з обвинуваченням проти ЗСА, тим разом за „антисовєтську пропаґанду", яку в Америці ведуть, на його думку, такі політичні діячі, як Роналд Ріґен, один з кандидатів на президента ЗСА з Республіканської партії, Джордж Воллес, кандидат на президента з Демократичної партії, Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій, та сенатор Беррі Ґолдвоттер з Арізони. Арбатов каже, що американська передвиборча кампанія, яка „вміщає в собі елементи антисовєтської пропаґанди" може пошкодити політиці детанту, яка, на його думку, добре розвивається. „Якщо совєтсько-американські відносини, — каже Арбатов, — будуть розвиватися на реалістичній основі, то треба сподіватися покращання ситуації в будучому". Совєтський спеціяліст уважає, що антисовєтські виступи не можна приписувати тільки передвиборчій пропаґанді, яка, на його думку, дає можливість „вийти на поверхню старим ворогам політики відпруження". Арбатов також атакує президента Форда за те, що він вирікся слова „детант" і говорить тільки про „мир з позиції сили", бо така позиція приведе, мовляв, до поновних перегонів в узброєнні.

Садат підтверджує, що хоче купувати зброю в ЗСА

Рим. — Єгипетський президент Анвар ель-Садат заявив тут в четвер, 8-го квітня, що він хотів би купити також іншу зброю в ЗСА, в додатку до 6 транспортних літаків, які Вашінґтон вже погодився продати йому. Промовляючи на пресовій конференції, Садат сказав, що Єгипет бажає набути американську зброю, але якщо це тепер неможливо, як заявляють деякі законодавці, то Каїро закупить її в якійсь іншій країні.

Рішення ЗСА продати Єгиптові 6 літаків фактично закінчило 20-річне ембарґо на доставу зброї цій арабській країні. Це рішення наступило після того, як Садат минулого місяця анулював єгипетсько-совєтський договір приязні та співробітництва. Постанова продати літаки Єгиптові викликала спротив деяких сенаторів і конґресменів, як рівнож жидівської громади в ЗСА та протести в Ізраїлю. Уряд президента Форда тоді повідомив, що наразі не плянується продавати Єгиптові жадної іншої зброї, крім згаданих літаків.

Президент Садат, який свої 4-денні відвідини Італії закінчив авдієнцією в папи Павла VI-го, сказав на пресовій конференції, що Єгипет вважає себе „незалежним від всіх світових надпутуг". Він знову натаврував Совєтський Союз за те, що не доставив його країні нової зброї, яка заступила б ту, яку Єгипет втратив під час війни з Ізраїлем в 1973-му році. Садат, однак, заявив, що йому пощастило цілком відбудувати мілітарну силу Єгипту та додав, що якщо це правда, що Ізраїль має атомову зброю, то „ми того зовсім не боїмося".

Помер Василь Воркевич, довголітній діяч УНС в Тімміне, Онтаріо

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла вістка, що в Тімміне, Онтаріо, помер після важкої недуги на 73-му році життя Василь Воркевич, довголітній відданий союзовий діяч та основник 456-го Відділу УНСоюзу, Товариства ім. Богдана Хмельницького. Покійний народився у 1903-му році в селі Дички, рогатинського повіту в Україні, та прибув у 27-му році життя до Тімміне, де спершу працював у копальні, а потім став будівничим. Бл.п. Василь Воркевич включився від початку свого побуту в Канаді в українське громадське та союзове життя. Як основник Відділу він став його секретарем і сповняв цей уряд секретаря Відділу впродовж 28 років, після чого аж до дня смерти був предсідником цього ж Відділу.

Покійний осиротив синів Мирослава і Богдана та доню Лілію, як також внуків. Дружина бл.п. Василя Воркевича, Галя, померла раніше від нього. Похорон бл.п. Василя Воркевича відбувся 9-го квітня з участю рідні, приятелів та союзової громади, яка відпровадила з почестями на вічний спочинок свого заслуженого діяча.

ЛЕОНІД І ТАТЬЯНА ПЛЮЩІ В ТОРОНТІ

Як уже інформувано („Свобода", 8-го квітня), Леонід і Татьяна Плющі започаткували свої однотижневі відвідини і зустрічі з українцями в Канаді виступом 4-го квітня в будинку „Квін Елізабет" на Всеканадській Виставовій Площі в приявності біля 5,000 осіб. На фото побіч — два фраґменти з тієї зустрічі. На фотознімці зліва: Леонід Плющ промовляє до зібраних. Біля нього сидить (зліва) мґр Ярослав Білак, який проводив цим зібранням. На фотознімці (справа) видно, як зібрані оваційно і оплесками вітають Татьяну Плющ, як вона починала промовляти. У першому ряді між зібраними стоять (зліва): посадник Торонта, Дейвід Кромбі, який офіційно вітав Плющів від Управи міста, біля посадника — його мати, дальше — міський радний Едвард Неґрич (українець), голова Відділу КУК в Торонті д-р Петро Глібович, Леонід Плющ (сидить), перший віцепрезидент СКВУ Микола Плавюк, заступниця голови Комісії Прав Людини при СКВУ Олександра Ковальська, торонтський Владика Ізидор та тисячі інших. Інформуючи про цю зустріч, „Гомін України" з 10-го квітня стверджує, що „Плющева опінія відбігає від опублікованих матеріялів, що надійшли з України".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політична двоторовість

На іншому місці в цьому числі надрукований в англійському оригіналі і в українському перекладі певний текст заяви президента Форда щодо американської політики відносно Східньої Европи. Заява ця, яку президент Форд склав під час зустрічі з репрезентантами етнічних груп, включно з українською, в п'ятницю, 2-го квітня в Мілвокі, говорить сама за себе. Нею президент Форд ясно і недвозначно заявив, що: „Америка все ще дбає. Смолоскип і Статуя Свободи все ще дуже ярко палають. Ми обстоюємо волю і незалежність в 1976-му році так само, як ми обстоювали волю і незалежність в 1776-му році... Це є творча і погоджено діюча політика відносно націй Східньої Европи. Це політика, яка охоплює наші найважливіші ідеї, як нації. Це політика, яку я повторив в посланнях до американців естонського, литовського і українського роду..." Говорячи про своє звернення до українців в Америці, президент Форд мав, очевидно, на думці його звернення до українців в Чікаґо з нагоди Дня Української Незалежности 22-го січня ц.р. та до українців Піттсбурґу з нагоди їхнього недавнього відзначування 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя Українського Поселення в Америці. Оба ці звернення були надруковані в „Свободі". Поздоровляючи українців Чікаґо з їхнім Святом Незалежности, президент Форд 24-го січня ц.р. заявив, що: „Америка ніколи не відступить і не піде на компроміс відносно принципів волі і незалежности".

Таке ясне і недвозначне становище Президента можна тільки вітати. Це тим більше, що воно не могло бути обраховане тільки на передвиборчу популярність. Президент цим разом тільки потвердив те, що вже раніше говорив і практикував, бувши ще членом Палати Репрезентантів. Відомо ж, що вже тоді він одержав і прийняв від українців Шевченківську Нагороду Волі власне за його становище та активність в користь визволення поневолених народів.

Проблема тільки в тому, що практична політика Державного департаменту не завжди і не цілком відповідає тому ясному і недвозначному принциповому становищу Президента. Щобільше, вона часом таке становище заперечує. Останнім прикладом на це може послужити відома інструкція радника Державного департаменту Гелмута Соннефелдта американським амбасадорам в Европі, що американська політика мусить працювати в напрямі еволюції, яка довела б до більш природного і більш органічного зближення між східньоевропейнькими країнами і СССР". Правда, президент Форд і державний секретар Кіссінджер від цієї заяви відмежувались і таку політику заперечили, але Соннефелдт також її, як кажуть, з пальця не виссав і вона в більшій чи меншій мірі таки була віддзеркаленням, якщо вже не політики, то настанови і настроїв в Державному департаменті.

З цього виникає логічний запит: хто, властиво, унапрямлює американську закордонну політику — принципи найвищого репрезентанта країни, який законно говорить в імені американського народу, чи практичні і „ад гок" міркування урядовців Державного департаменту? А втім, такі розбіжності існують не від сьогодні. Ще в свіжій пам'яті відома заява колишнього державного секретаря Раска, що Україна є, мовляв, „історичною частиною Росії". Як довго існуватиме така двоторовість в закордонній політиці Америки, так довго ця політика не матиме повного довір'я ані серед своїх власних громадян, ані серед інших народів. Про це повинні знати у Вашінгтоні.

„Ловіть злодія . . ."

Кілька днів тому „Правда", офіціоз компартії СССР, помістила довшу статтю, в якій перестерігала ЗСА проти будь - якої мілітарної інтервенції в громадянській війні в Ливані.

Стаття, написана високим совєтським чиновником, який скривається під псевдонімом „Обсерватор" — це ще один приклад, як Москва застосовує цілком інше мірило, коли справа йде про закордонну політику совєтського Союзу, а цілком інші критерії, коли під розглядом є політика країн вільного світу, зокрема З'єднаних Стейтів Америки. Хоча нема жадних доказів, що Вашінґтон плянує якусь мілітарну акцію в Ливані, „Правда", звертаючись до уряду ЗСА, пише, що Совєтський Союз противиться „будь - яким імперіялістичним інтервенціям" у внутрішні справи інших держав. Напрошується питання: а чим, як не „імперіялістичною інтервенцією" було мілітарне вмішування СССР і Куби в громадянську війну в Анґолі? А хіба збройне і брутальне придушення мадярського повстання в 1956-му році та совєтська інвазія Чехо - Словаччини в 1968-му році також не були „імперіялістичними інтервенціями"? А т. зв „доктрина Брежнєва", яка проголошує право Москви вмішуватися у внутрішні справи всіх сателітів Совєтського Союзу!

Пишучи про Ливан, „Правда" також заявляє, що Совєтський Союз „повністю підтримує справедливі прагнення ливанського народу бути паном власної долі" та піддержує прагнення ливанців розв'язати теперішній конфлікт згідно з власними потребами і мирними заходами. І знову напрошується питання: а чому Москва не дозволила анґольському народові бути „паном власної долі" і самому розв'язати свій внутрішній конфлікт. Чому Москва брутально придушує прагнення українського, білоруського, вірменського, грузинського та інших поневолених народів бути „панами власної долі", і не тільки ці прагнення, але навіть будь - який вияв національної свідомости чи гордости карає довгими термінами ув'язнення в тюрмах, концтаборах чи закладах для умовохворих?

Пересторога для ЗСА не вмішуватися в громадянську війну в Ливані — типова і завжди практикована Москвою диверсійна політика з-під знаку: „ловіть злодія" — відвертати увагу від власних злочинів, приписуючи їх кому іншому.

Микола Лівицький

50 РОКІВ БЕЗ ПЕТЛЮРИ

В травні цього року півстоліття проминe від тої трагічної днини, коли смертю мученика, на своєму пості, в розпалі невсипущої діяльности і боротьби впав наш Вождь, Голова нашої Держави і Головний Отаман війська Української Народної Республіки Симон Петлюра. Я нерадо вживаю вислову „Вождь", що його скомпромітували різні носії цього титулу. Але до величної постаті Петлюри цей вислів можна і треба вжити, бо він таким був. Одначе, був він ним не з чиєїсь ухвали, не названий і поклямований цим титулом. Був він вождем силою історичної долі і волею широких мас українського народу.

Здається тільки після смерти Головного Отамана зрозуміли всі українці, ким був Петлюра і кого втратив у його особі український народ. І один з його сучасників сказав: „Хвала долі, що Петлюра був!" Справді, якби в лютому 1919 року Петлюра, як того хотіли деякі інші провідні в тому часі українські діячі, скапітулював перед навалою совєтської Росії, якби не очолив Держави і всієї нашої тодішньої боротьби, якби не продовжував ще 2 роки на українській території боротьби — що сталося б тоді з українською визвольною справою і з ідеєю нашої самостійної народоправної державности?! Чи не розвіялись би вони і не згинули б разом з тими борцями, які розійшлися б по своїх закутках в Україні, або поодинці втікли за межі батьківщини? Чи вийшла б зорганізовано закордон наші перша і друга еміґрації, щоб понести у світ українську національно державну справу? Чи продовжувався б ще довгими роками в Україні спротив окупантам? Чи існувала б опта навіть облудна радянська Україна з періодом українізації, що їх для приспання чуйности українців створила „ленінська національна політика"? І на що могли б ми тепер покликатися у нашій сучасній визвольній акції, якби не було отих двох років — 1919 і 1920 — під час яких лилася кров українських вояків під проводом їх Головного Отамана?!

Скільки жахливих, кривавих і жорстоких подій пронеслося над нашою батьківщиною за 50 років — без Петлюри! Нищення українських культурних діячів, розгром культурних установ, знищення Української Автокефальної Православної Церкви, процес СВУ і розстріли тисяч в зв'язку з ним, примусова колективізація, масові заслання на Сибір, голод 1933 року, єжовщина, врешті Друга світова війна, криваві орґії нової хижацької окупації Гітлера, дії УПА в Україні. Мільйони і мільйони жертв, що їх понесла Україна!

І все таки, не зважаючи ні на що, приходить нове відродження національного духу в Україні в 1960-х роках, приходять нові Нескорені, що саме під цю пору ставлять спротив окупаційному російсько - совєтському режимові під прапорами — не сумніваймося! — української самостійної державности. Може дехто з сучасних борців в Україні вже неознайомлений з добою нашої визвольної боротьби років 1917/21, може навіть саме ім'я Петлюри, що його виклинають і осмішують сучасні володарі в Україні, стерлося з пам'яти. Але, чи був би взагалі можливий сучасний рух спротиву, якби не було Української Центральної Ради, якби не було Актів 22 січня, якби не було Української Народної Республіки і якби не діяв колись її найвищий репрезентант — Петлюра?! І чи була б можлива акція українців, що живуть тепер у вільному світті й обороняють права українського народу до вільного і незалежного життя?

Коли глибше вдуматися в сучасне становище в світі і в Україні, то, властиво, наша національно - визвольна справа є такою ж, якою була ще за життя Петлюри, а гасла й дороговкази Петлюри залишаються і на сьогодні зобов'язуючими і кличуть до свого завершення. Почитаймо і подумаймо над тими гаслами і дороговказами! Почитаймо свідчень сучасників Симона Петлюри, яких уже здебільшого немає в живих. Українська справа більш знана в світі, ніж то було 50 років тому. Свідомість — державницька свідомість українського народу на батьківщині безумовно зросла. Але наші завдання і наш обов'язок виконати ті завдання залишаються незмінними і, може, вимагають ще багато, багато і зусиль і жертв.

Петлюра був беззастережним державником, знаючи, що без власної самостійної держави український народ є засуджений до загину. Чи цього не усвідомлюємо ми під цю пору з усією невмолимою яскравістю?

Петлюра вважав, що нашим найнебезпечнішим ворогом є російський імперіялізм. Чи це не ясно тепер для кожного українця, коли сливе всі українські землі знаходяться у „соборній московській неволі" і над ними тяжить зловіще „злиття націй"?

Петлюра був за активну боротьбу, розуміючи, що з ласки ворога, ніякими еволюціями чи реформами і „лібералізацією" ми не здобудемо „покращання умов" для життя українського народу.

Петлюра був за єдність всіх самостійницьких і соборницьких українських сил, за ту єдність, про яку тепер так багато говориться, але яка ще не здійснена.

Петлюра вважав, що доля України є пов'язана із Заходом. Ми тепер сливе всі тої думки, хоч цей „самозакоханий" Захід за часів дії Головного Отамана не звертав на нас уваги, а тепер теж байдуже ставиться і до українського і до інших поневолених нардів. Та іншого виходу, принаймні покищо, не видно.

Сьогоднішня ситуація української визвольної справи дуже подібна то тієї, яку так характеризував Петлюра ще в 1922 році: „Ми повинні зрозуміти, що бувають справді переломові моменти для кожної політичної думки і акції. Коли здається, що все в повності стоїть проти них, але від цього глибокий зміст ідеї не губиться. І тільки вірністю та відданістю їй можна доказати життєву силу її, — а значить і реалізувати. Я гадаю, що таку стадію переживає нині й ідея української державности... Наша задача — перетерпіти, перечекати момент, не припиняючи своєї праці там, де це можемо робити, з тими колами, що не підлягли загальному божевіллю і погоні за швидкими вигодами".

Дяка Богові, що Петлюра — був!

І. Вовчук

25 З'ЇЗД КПСС — ПРОСЛАВЛЕННЯ БРЕЖНЄВСЬКОГО ВЛАДУВАННЯ

(2)

Намічаючи дещо сповільнити ріст виробничих показників у промисловості, партія в економічній політиці десятої п'ятирічки домагається поліпшення якости продукції разом з піднесенням ефективности. „Тиснути на ефективність — і про це треба говорити знов і знов, — наголошував звітодавець, — це найголовніша складова частина нашої економічної стратеґії". Так немов би отим „знов і знов" можна поліпшити якість продукції, усунути неефективність у промисловості і в сільському господарстві!

Вузлових проблем в економічній стратегії партії багато. Говорячи про них, Л. Брежнєв з особливим притиском підкреслював необхідність посилення розвитку зовнішніх економічних зв'язків і поліпшення структури зовнішньої торгівлі. Досі імперія вивозила (експортувала) переважно сировину, а ввозила технологічне обладнання, намагаючись поліпшити устаткування своєї промисловости. Витворилась велика заборгованість СССР країнам вільної економіки, в минулому році дефіцит країни в її торговельному балянсі досягнув п'яти мільярдів долярів.

В десятій п'ятирічці ЦК вимагає збільшити експорт товарів з переробленої сировини і забезпечити їхню конкурентну спроможність, бо досі товари совєтського виробу не мали попиту на ринку через низьку якість. Промислові вироби СССР не витримували, отже, конкуренції на світовому ринкові. Пляную́чи посилити експорт продукції, ставиться вимоги забезпечити її якість, — тому й „знов і знов" тиснути на ефективність і якість, бо хто ж буде купувати неякісну продукцію?

Плянується затіснити співробітництво з капіталістичними фірмами, щоб за компенсаційними погодженнями з ними розбудовувати промисловість СССР. За цими погодженнями володарі Кремля плянують в десятій п'ятирічці будувати нові підприємства з допомогою фірм країн Західнього світу, які б відпускали кредити, обладнання разом з проєктами на будову, а за це одержували б частину продукції в розрахунок за допомогу. Досі компенсаційні погодження зрідка мали місце в промисловості, що виробляє сировину, а в десятій п'ятирічці плянують поширити такі погодження і на обробну промисловість. Чи найдуться охочі собі копати яму?

За хвалькуватим говоренням Л. Брежнєва економічний бльок країн Східньої Европи — (СЕВ), що є під опікою Москви, зміцнів і став могутньою економічною силою. В десятій п'ятирічці плянується затіснити економічну співпрацю між Союзом Економічної Взаємодопомоги країн Варшавського бльоку і країнами Европейського Спільного Ринку. До політичної фінляндизації, яку веде ЦК партії на европейському терені, мала б долучитися й економічна, і в „мирному наступі" московського миротворення мали б сплестися політика, дипломатія і торгівля.

❦

В доповіді генсека, побудованій за встановленим там шаблоном, наголошено питання завнішньої політики, яку уряд імперії веде за формулою: що досі захопили, то наше, а про інше будемо говорити під прикриттям миротворного туману. З захопленням говорилося про перемогу комунізму у В'єтнамі, Ляосі і Камбоджі, не приховуючи зловтішання з невдач американської політики в цьому районі світу. Підкреслення Брежнєва, що „перемога у В'єтнамі відкриває нові обрії у південносхідній Азії", вказує на намір московської стратегії закріпитись у цьому просторі.

Взагалі вся балаканина про зовнішню політику, стратегію „мирного наступу" було побудовано з заложень позиції сили комунізму в його мирному наступі на капіталізм. Втручання московського уряду в Анґолі, за твердженням в доповіді, було необхідне, бо „ця проґресивна країна стала об'єктом чужинецької інтервенції. Тому боротьба Анґолі за свою незалежність зустріла підтримку проґресивних сил всього світу". Московська зброя, що нею озброєно 12,000 кубинців, постачалася в країну ще перед проголошенням незалежности Анґолі і то, за твердженням Л. Брежнєва, не було інтервенцією, а тільки „підтримкою проґресивних сил".

З великою нахабністю говорено в доповіді про відношення СССР до складних світових подій, а зокрема до націй країн, де відбувається національно - державне становлення. Ми, мовляв, не втручаємось у внутрішні справи ніде, але „в країнах, що розвиваються, як і скрізь, ми на боці сил проґресу, демократії і національної незалежности і ставимось до них, як до своїх друзів у боротьбі" — цебто — всебічно підтримуємо.

Під „гучні і тривалі оплески" удекорованих орденами і медалями делеґатів, генеральний секретар облудно заявив: „Наша партія підтримувала і буде підтримувати народи, які борються за свою свободу. Ми робимо це за велінням нашої революційної совісти, наших комуністичних переконань". Це з „доктрини Брежнєва", яку застосовано було в Мадярщині і Чехо-Словаччині, а в десятій п'ятирічці поширено на ввесь світ.

Ніби на глум з американських архітектів детанту, які своє потурання і поступки перед большевицьким загарбником пояснюють тим, що немає іншої альтернативи перед небезпекою війни, Л. Брежнєв заявив, що володарі Кремля її (альтернативу) мають. Користуючись неспроможністю американської зовнішньої політики протиставитись московському загарбництву, вони загарбують нові території під московську опіку за велінням большевицької „совісти" — революційної. „Ми не ховаємо, — твердив генсек, — що в розрядці бачимо сприятливий шлях соціялістичної і комуністичної будови", очевидности в цілому світі.

Довший час перед 25 з'їздом кремлівське керівництво настирливо намагалося скликати европейську конференцію комуністичних партій, щоб поставити китайське керівництво поза фронтом комунізму і, під прикриттям зміцненням єдности в боротьбі з капіталістичним світом, посилити опіку КПСС над „братерськими" партіями. Задум не вдався. Тоді в ЦК було схвалено надати з'їздові значення невідбутої конференції. Для того й були звезені на 25 з'їзді делеґації комуністичних партій з 96 країн, аж 110 делеґацій набралося на з'їзді. Для збільшення чужинецьких гостей, представники редакційної колеґії журналу „Проблеми миру і соціялізму", що видається на московські гроші редакторами з КПСС, були включені, як чужинецькі гості. М. Суслов, головуючи на з'їзді, при проголошенні списку гостей, сказав: „Ні на одному з'їзді нашої партії не було такої кількости дружніх делеґацій".

(Продовження буде)

З НАШИХ БУДНІВ

Добра звичка

Вшанувавши поминальним вечором незабутнього друга, Миколу Понеділка, і в далекому Едмонтоні, автор цих рядків щодуху поспішав до „рідного" Ню Йорку, щоб, бува, не спізнитися та не проґавити гостинного виступу „Заграви", українського драматичного ансамблю з Торонта, що привіз нам цього разу інсценізацію історичної повісти Богдана Лепкого, „Мотря", пера Лужницького-Лісевича. Рівно рік тому, якщо пригадуєте, „Заграва" гостювала в Ню Йорку з комедією „Одруження" Миколи Гоголя, і мала гарний успіх в нюйоркської публіки, чого бажаю їй і в цю неділю, 11-го квітня.

Минулорічний виступ „Заграви" запам'ятався мені особисто ще з двох інших, позатеатральних, так би мовити причин: поперше тому, що в день прем'єри відбулося в ґалерії Літературно-Мистецького Клюбу відкриття виставки портретів визначних українців Едварда Козака - Ека, і, подруге, що зараз на другий день після „Одруження", друг Микола був відправлений в лікарню, на операцію. Хоч покійний вже почував себе погано, проте на загравську виставу таки пішов, але не мав сили висидіти в театрі і вийшов після другої дії. У товариській зустрічі з „загравцями", в ресторані Українського Народного Дому, участи не взяв. Пригадую собі, як темпераментна Сваха з „Одруження", Ніна Теліжина, допитувалась: „А де мій земляк? Чому Микола не прийшов?.. „Хтось з акторів пробомкнув, о, так собі: „Микола нас бойкотує". Та коли я вияснив торонтцям, що трапилось, всі замовкли, зніяковіли...

Ледве рік промайнув з того часу, а скільки за той несповна рочок минулося добрих друзів, творців української культури в екзилі! Якби так маестро Еко повторив сьогодні, в ґалерії ЛМКлюбу, свою виставку портретів, ви побачили б з острахом, яке спустошення зробила костуха в наших лавах, як вона, зубчаста, вищербила нам індекс — сказавши по-бібліотекарському. Тим-то дуже мене зворушив та й схвилював той любезний земляк з Фльориди, який сам признався на політичному перелазі клюбу „Лис Микита', що він, мовляв, прийшов на п'ятницевий вечір до ЛМКлюбу, щоб ще побачити та почути... живого Ікера!

Спасибі, дорогий земляче! Варто ще трохи пожити чи там помучитись на цьому світі для таких вірних любителів писаного, друкованого і говореного слова. Мій добрий друг і сусід, сл. п. Іван Шкварко, говорив, бувало, що найважливіша річ у нашому житті, це — привикнути довго жити. Дай, Боже, кожному з нас, живучих, такої доброї звички!

Ікер

Іван Івахів

ОБОРІГ

IV

Не світить вам прямо в вікно лямпа з вулиці чи сусіднього піддашшя. Сусід не заводить мотора о дванадцятій годині ночі, не дзвонить вам телефон. От ви тільки щойно положились, тільки задрімали, а тут вас хтось питає, чи не треба вам часом насонних пилюль? Або, друга година ночі, знову телефон, і хтось вас питає, чи це „дол гавз", ляльковий дім, й чи немає там мисис Керін? Гай, гай, та й придалась би вона тепер в таку пору в ліжку, але що зробити, як її нема. Ніхто в телебаченні не стріляє й за стіною ніхто в радіо ні на ґітарі не грає, ні на інших яких там калаталах. Ні, тихенько, спокійненько, тільки часом свіжим повітрям хухне, дмухне й волося поруха́є.

Та чи тільки літом і восени така розкіш в оборозі? А візьміть ранньою весною й потім. Недалеко Великодня у Великий Піст ви знову в оборіг тієї самої. Правда обороги тепер уже дуже низенькі й приходиться вам спати на поденні поміж кулями, що стоять, як білі бочки. Темна ніч, бушує вітер, рухає гіллям і ворітьми, часом запугукає пугач. Страшно. Це ж саме тепер нечиста сила так і полює за людськими душами і то тим більше, що її панування вже недовге. От ще кілька тижнів й як заспівають Христос Воскрес, як вдарять в дзвони, як затягнуть дяки Ангел Вопіяще, то вже по нечистій силі. Тоді знову жди й грізи цілий рік грубі, як коновка, ланцюги й чекай знову до другого Великого Посту. Ну, що не кажіть, а страшно таки було.

От вже й весною пахне. Пробудились над ранком, а яснорогий вже над Приймачкою, на заході мало що за вільшину не сховався, таємничо всміхається й на вас радість навіває. Рано світить квітневе сонечко, зайчиками на вікнах грає, на кулях, на соломі, кудкудакають кури в стодолі, шопі, коло хліва, за хатою, будять вас, пахне сира земля. Ви босоніж скоро до хати, щоб і собі враз з людьми піти в поле.

В травні світить ясно ясноликий. Осяяні верби набирають дивних якохось казкових форм й роблять враження якихось дивних, ніби тропічних дерев, ніби коралів, казкових замків, а оборіг виглядає, як якийсь там терем із народної пісні. Нім заснути, виглядаєте ще раз-два із оборога й любуєтесь вашою хатою, що так но білі стіни світяться в темному садку. Так приємно, що ви в себе вдома, на своєму обійстю, на Лісових, на Ковалях. Ще вас хтось відвідає, — хлопці, що йдуть з вистави з читальні, пристануть, поговорять, побажають доброї ночі, а там блаженний сон все перемагає, ніч своє право має.

Рано пахне сира земля, вмита росою, зелений моріг, свіжа темнозелена трава, зілля впояс, городина; повіває вітер й трусить додолу цвіт черемхи, яблунь, груш, слив і вишеньок та кругом пахощі розносить. Ви ще досипляєте, сонце щораз то більше пригріває, йде товар на росу, клекає, молиться бузьок на стрісі, десь кудкудакає квочка, шипить гуска, кує зозуля й тихесенько закрадається до стодоли киця. Стоїть в травневу чи червневу днину порожній оборіг, а кругом нього все буяє, все зеленіє, все пахне; заходить сонечко, а в тому куті за оборогом аж темно від зелені. Дивлячись на це буяння, аж серце росте, росте надія на повний садок й повний оборіг. Та ж уже недовго перед Иваном і Петром, будуть сіна робити.

Куди не глянути, аж темно від зелені, все росте, як з води, як з роси (і всякої калабані). Ви вповні спроможні оглядати красу природи, вповні її відчути й любуватись нею. А все це завдяки вашому оборогові. Весна, має вона свій чар і красу. Краса. Гарно. За місяць знову сінокоси й тоді оборіг почне свою музику — симфонію. А чому ж би ні? Та ж теплі дощі падали й гриміло дуже, а потім сонечко добре пригрівало, то чому ж би то добрі сіна не мали бути? Тільки добрих косарів й кіс давайте. Правда, тепер уже не вживають кіс Косцюшко чи Стирія, але Центросоюз. І як вони бринять, до сонця виблискують! Так, лиш давай їм трави.

Тоді десь у суботу під неділю привезуть один-два вози сіна. Свіже, сухе як перець, зелене як барвінок, десь там із Залісся, Переспи, Гради, Підріччя, Потоків, Лугу, Сіножатки чи Тичкова. Пахне сіно, погода, зорі так но моргають й ще кращу погоду заповідають. Вам дуже неспішно, бож завтра неділя, ви прилягли на сіні й радість груди розпирає. Пахне сіно, палькає сухе стебло, простірно, свобідно, любо, всей світ ваш, ви щасливі мимо того, що у вас ні авта, ні телефону, ні телебачення. Десь скоро й товариство найдеться, солодкий сон скоро всіх перемагає.

Рано гамір, старші жінки йдуть на Всенічне, парубки й господарі стриґтись і голитись та й так посидіти й поговорити. Прямо вгору йде дим з комина, пахне сира дорога в холодку, липа, а з хати заносить борщиком, пиріжками, шкварками. Мати чи сестра бере воду з колодязя, дзвонить великий дзвін на Службу Божу. Вже й парубки й господарі йдуть до церкви, здоровлять, стають, прикурюють, говорять, ну й ви також щось там свого докинете, й собі рухаєтесь, щоб встати, помитись, і як вимиєте чоло, то може Бог дасть чого, щоб разом з людьми бути. Так весело, приємно, мило.

То так було на Лісових, вдома, в селі. А уявіть собі оборіг десь в горах поміж лісами. Довкола чудові гори, багатство ліній за заслоною сивих димів, чути голос трембіти, значить ви не на безлюдді, ви не самі тут. Чути запах трав й живиці. А обороги на поліських мочарах, полтавських лугах й херсонських степах. Що? Та ж то вам не копиця сіна! Гей, і були ж то в нас обороги! Було життя, ти мой!

Кінець

Нова управа Ради Культури при СКВУ

Торонто. — У висліді нарад, які відбулися в рамцях пленарного засідання Секретаріяту СКВУ в першій половині лютого, Рада для справ культури при СКВУ обрала на голову Ради д-ра Б. Стебельського з Торонта і членів президії — мгр Любу Прус (секретар), д-ра Ірину Шумську-Мороз (скарбник) і актора Володимира Довганюка (організаційний референт). Для зв'язку з американським тереном членом Ради обрано інж. арх. Аполінарія Осадцу в характері заступника голови. Крім цього в склад Ради без вибору входять всі голови Рад при Крайових представництвах, як УККА, КУК та інші. Референти, що їх покликала Рада для окремих ділянок культури, залишаються на своїх постах, наданих їм президією Ради для справ культури. Перевибір президії Ради наступив у зв'язку з ненадійною смертю голови мистця Володимира Ласовського. Пленум Ради, нності в національну і світову скарбницю духа народів. Місцем осідку Ради для справ культури буде тепер місто Торонто в Канаді.

є живою та вносить нові ціякий тривав два дні і у якому взяло участь біля 30 осіб, обговорив крім біжучих справ, різні форми праці в біжучому році.

Приявний на сесії Ради представник Об'єднання Українських Письменників „Слово" Остап Тарнавський, висловив пропозицію від імени проф. Юрія Бойка-Блохіна про організування маніфестації на ганьбу московського імперіялізму з приводу 100-річчя Емського указу. На пленарній сесії із звітом голови, виступала дружина покійного В. Ласовського письменниця Мирослава Ласовська, яка була делегована від Ради в Ню Йорку. В програмі сесії була також доповідь проф. Родислава Жука на тему культури, яка мусить бути не лише сперта на самобутніх традиціях, але рівночасно виявлятися у сучасних ідеях і формах, бо лише тоді вона

PRESIDENT'S STATEMENT

(Continued from p. 1)

land, I told a good many thousands who were assembled there that I was standing only a very few feet from the flag marking where General Kosciusko stood and took his famous oath to fight, to regain the independence of Poland and the freedom of all Poles. I said I was very proud to be in a place so rich in Polish history and so closely associated with the Polish hero in our own struggle for independence in the United States.

During my visit to Belgrade I said that Americans particularly admired Yugoslavia's independent spirit. I said whenever independence is threatened, people everywhere look to the example of Yugoslavian people throughout their history. They take strength and they take inspiration from that example.

America's interest in Yugoslavia's continued independence, integrity and wellbeing, expressed often in the past, remains undiminished.

In the Joint Communique which President Ceausescu and I signed in Rumania we emphasized our support for a just and equitable international order which respects the right of each country regardless of size or political or economic or social system to choose its own destiny free from the use or threat of force.

When I returned from Europe, I told the American people that I was able to deliver in person a message of enormous significance to all Europeans. My message was very clear: America still cares. And the torch and the Statue of Liberty still burns very brightly. We stand for freedom and independence in 1976 just as we stood for freedom and independence in 1776.

I have recalled these events because they underline the fact that my policy, America's policy, toward Eastern Europe is fully, clearly and formally documented. It is a creative and cooperative policy toward the nations of Eastern Europe. It is the policy that embraces our most important ideals as a nation. It is a policy that I have repeated in messages to Americans of Estonian, Lithuanian and Ukrainian ancestry, and I add the Latvian people whom I know so well in my hometown of Grand Rapids, Michigan, know of my deep concern and devotion and friendship with them.

What it amounts to—there is no secret Washington policy, no double standard by this Government.

The record is positive, consistent, responsive to your concerns, and I say it is indisputable. The United States strongly supports the aspirations for freedom, for national independence of peoples everywhere, including the peoples of Eastern Europe. I have followed this policy in my visits to Eastern Europe and in my meetings with Eastern European leaders here as well as overseas. Our policy is in no sense—and I emphasize this—in no sense to accept Soviet dominion of Eastern Europe or any kind of organic union.

Nor is it in any way designed to permit the consolidation for such dominion. On the contrary, the United States seeks to be responsive to and to encourage as responsibly as possible the desires of Eastern Europeans for greater autonomy, independence and more normal relations with the rest of the world.

This is the policy that I will continue to pursue with patience, with firmness and with persistence—a policy from which the United States will not waiver.

Thank you very, very much.

ЗАЯВА ПРЕЗИДЕНТА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

маємо такі близькі культурні, як також кровні зв'язки.

Я тоді висловив надію і сподівання, що мої відвідини Польщі, Румунії та Югославії знову докажуть мою приязнь та зацікавлення долею та прогресом добрих людей Східньої Европи. Це і залишається моєю політикою, не зважаючи на те, що говорять чи пишуть деякі експерти в справах Вашінгтону, чи анти - Вашінгтонські знавці.

Дня 29-го липня 1975-го року, на ринку в Кракові, я сказав багатотисячній групі людей, які там зібралися, що я стою тільки кілька стіп від прапору, яким зазначено місце, де стояв генерал Косцюшко і складав свою славну присягу боротися, щоб відвоювати незалежність Польщі та свободу для всіх поляків. Я тоді сказав, що я гордий бути в місцевості так насиченій польською історією і так близько зв'язаній з польським героєм, який також вславився в наших змаганнях за незалежність З'єднаних Стейтів.

Під час моїх відвідин Београду я заявив, що американці особливо подивляють незалежний дух Югославії. Я тоді сказав, що колинебудь є загрожена незалежність, то всі люди згадують як приклад історію югославського народу. Вони набирають сили та інспірації з того прикладу.

Зацікавлення Америки в дальшій незалежности, недоторканости та добробуті Югославії, часто висловлене в минулому, остається незмінним і сьогодні.

У спільному комунікаті, який я підписав з президентом Чавческу в Румунії, ми наголошували нашу підтримку для справедливої та рівноправної міжнародної системи, яка шанувала б право кожної країни, не зважаючи на її величину, політичну, економічну чи соціяльну систему, свобідно вибирати свій власний шлях, без застосовування сили чи погроз.

Коли я вернувся з Европи, я сказав американському народові, що я мав нагоду особисто передати всім европейцям дуже важливу заяву. Моя заява була: Америка далі цікавиться долею людства. А смолоскип Статуї Свободи ще далі палає дуже ясно. Ми в 1976-му році обстоюємо свободу та незалежність так само, як обстоювали їх в 1776-му році.

Я згадав ці події, бо вони підкреслюють факт, що моя політика та політика Америки відносно Східньої Европи цілком ясна і формально задокументована. Ця політика відносно народів Східньої Европи є творчою та базованою на співпраці. Ця політика охоплює наші найголовніші ідеали як нації. Це політика, яку я з'ясував у зверненнях до американців еспанського, литовського та українсcького роду і, я додаю, що лотиші, яких я так добре знав в моїм роиднім місті, Гренд Репидс, Мічіґен, свідомі мого зацікавлення, прив'язання та приязні до них.

Це все зводитьсся до того: Вашінгтон не має жадної засекреченої політики, цей уряд не застосовує подвійного мірила.

Наш рекорд позитивний, послідовний та доказує, що ми чутливі на ваші турботи і я тверджу, що цього ніхто не може заперечити. З'єднані Стейти рішучо підтримують прагнення всіх народів до волі та державної незалежности, включно з народами Східньої Европи. Я придержувався цієї політики під час моїх відвідин країн Східньої Европи та під час моїх зустрічей із східньо-европейськими лідерами тут, як рівнож за кордоном. Наша політика є: в жадному розумінні — і я підкреслюю це — в жадному розумінні не погодитися на совєтську домінацію над Східньою Европою чи на будь - яке органічне поєднання.

Ця політика також зовсім не придумана на те, щоб дозволити на скріплення такої домінації. Навпаки, З'єднані Стейти стараються бути чутливими та заохочувати, в межах відповідальности, прагнення народів Східньої Европи до більшої автономії, незалежности та більш нормальних зв'язків з рештою світу.

Це і є та політика, яку я продовжуватиму вести з терпеливістю, рішучістю та наполегливістю — політика, від якої З'єднані Стейти не відступлять.

Дуже, дуже вам дякую.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є будуєність, в нашій громаді Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу і вільному світі нового свідомого члена!

З амвону в церкві св. Юра в Ню Йорку

Слова, що впали з уст о. ігумена д-ра Володимира Гавліча в неділю, 8-го лютого 1976 р., з амвону в церкві св. Юра в Ню Йорку, не можна поминути мовчанкою. Вони вимагають нашої серйозної застанови, як також конкретних заходів. Хоча під сучасну пору найбільш актуальна справа для парохії св. Юра в Ню Йорку це питання будови нової церкви, то все ж о. парох В. Гавліч заторкнув важливу справу середньої школи, себто Академії св. Юра. Отець парох відмітив, що тепер саме пора, коли батьки дітей з восьмої кляси вписують їх до якоїсь середньої школи. Він підкреслив, що в нас є середня школа — Академія св. Юра з добрим учительським складом, належним випосадженням, хемічним і фізичним кабінетами та електронічним устаткуванням. За час свого існування Академія св. Юра здобула собі добре реноме в колі існуючих середніх шкіл. На жаль небагато молоді вписується до української середньої школи. При цьому о. В. Гавліч зазначив, що ми самі собі підтинаємо галузку, на якій сидимо. Виглядає, що у нас є комплекс меншевартости, недооцінювання свого, а в той же час вважається чуже за краще.

Боляче було слухати слова правди. Питаємо, хто тому винен? В першу чергу ті батьки, що мають дітей — середньошкільників і посилають їх до чужої, а не до своєї української середньої школи. Звичайно, Академія св. Юра не має місця для всіх українських дітей і всі не можуть посилати, але наша середня школа повинна би бути все заповнена. Хіба ж це не сором, що наша на належному рівні українська середня школа має замало учнів. Ми були спроможні на свою власну школу, проте сьогодні ми не спроможні її заповнитти нашими дітьми! Якщо б дирекція середньої школи і дирекція цілоденної школи св. Юра в Ню Йорку бголосила, що приймають до своїх шкіл всіх без різниці на етнічну приналежність, то звичайно їх кляси були б переповнені, але ж не з цією метою будували мури прекрасної школи св. Юра при шостій вулиці. Зроблено ці зусилля з метою виховувати і навчати наших дітей в нашому українському дусі. Поставмо самі собі питання, чи це вже більше не потрібно робити? Багато з нас про це не думає.

Треба погодитись з о. В. Гавлічем, що коли б існування української середньої школи в Ню Йорку прикоротилось, то в першу чергу вина спадає на громаду, а безпосередньо на поодиноких батьків, які цього не допильнували. І це стосується не тільки батьків, що живуть тут на долині міста, але цілого Ню Йорку й околиці. Справа в тому, що учні середніх шкіл самі їдуть до інших шкіл, це значить, що їх батьки не потребують возити. Отже питання довозу відпадає.

Варто тут звернути увагу на один з дуже важливих фактів, який має вирішальне значення. Знаємо, що молодь у цьому віці, коли навчається у середній школі, найбільше кристалізує свій характер і формує свою душу. Отже, тут роля середньої школи дуже важлива. Якщо наша молодь буде ходити до своєї середньої школи, очевидно вона одержить краще українське духове підложжя і само собою знання. При кінці минулого року дирекція Академії св. Юра представляла батькам, як тут відбувається навчання, а після цього показували батькам ляборторії й устаткування середньої школи, що вийшло імпонуючо. На жаль мало прийшло батьків. До речі у жодній середній школі всі предмети не є поставлені на найвищому рівні, є кращі і слабші. Очевидно так є і в нашій середній школі, одначе з тією різницею, що це наша, українська, і це не тільки за назвою, але й духом. Тому на перше місце ми повинні ставити українську середню школу, а всі інші на друге.

Батьки, ви рішаєте, де і до якої середньої школи будуть записані ваші діти. Продовжім життя нашої етнічної групи в ЗСА — давши нашим дітям українське виховання, українську духовість і знання. Не плачмо за молоддю, що вона для нас пропадає, але допомагаймо їй бути українською.

Микола Галів

Солженіцина також записали до психічно хворих

Київ. — Газета „Радянська Україна" надрукувала у числі з 24-го березня ц.р. реакцію совєтської офіційної пресової аґенції ТАСС на виступ Олександра Солженіцина в Еспанії, де він, виступаючи в інтерв'ю на національній телевізії, перестерігав еспанський нарід перед політичними експериментами, які можуть створити ґрунт для приходу до влади комуністів та інших лівих, що було б великим лихом для Еспанії, яка все таки користується такою свободою, про яку в Совєтському Союзі навіть не можуть думати. Щоб не виглядало, що все надруковане в повідомленні ТАСС є совєтським „продуктом", совєтські пропагандисти вишукали відповідні цитати з італійської газети „Паезе Сера" і англійської „Ґардіян" й на них побудували свій виступ проти Солженіцина. ТАСС нарікає, що „реакційні кола в Еспанії, які чіпляються за залишки фашистського режиму", дали можливість виступити по телебаченні „запеклому анти радянщику". Цитуючи згадані чужі газети ТАСС стверджує, що Солженіцин в інтерв'ю, „вихваляв франкістський еспанський режим у виразах, які викликали захоплення у найбільш реакційних прихильників мадридської системи і були з радістю зустрінуті цілим рядом таких правих елементів, як лідер ультраконсервативного руху Хірон і неонацистський лідер Блас Піньяр". З особливим підкресленням ТАСС цитує слова „одного з поміркованих лідерів Еспанії", який нібито мав сказати, що „ми повинні тепер поставити собі запитання, чи не хворіє цей письменник на серйозну психічну недугу, яка порушила його здатність політично правильно мислити і дала можливість правим екстермістам використати його особу як знаряддя для нападок на справу соціяльної демократії, прав людини і свободи робітників".

Президент Форд проти збільшення допомоги для Ізраїля

Вашінґтон. — У середу, 7 квітня, президент Джералд Форд сказав чільним членам обох Палат Конгресу, що Ізраїль одержує задовільну законодавну допомогу від ЗСА та що він накладе „вето", якщо б Конгрес проголосував збільшити цю допомогу на 550 мільйонів долярів, як це пропонують деякі законодавці. Президент заявив, що 2.2 більйона долярів, призначених для Ізраїля на поточний бюджетовий рік, а також 1.8 більйона доларів, запроєктованих на бюджетовий рік 1977, який розпочнеться 1-го жовтня ц.р., цілком задовільні, щоб Ізраїль міг вдержати свою оборонну спроможність. Коментатори вказують, що відмова Президента збільшити допомогу для Ізраїля може викликати конфлікт між Білим Домом і прихильниками Ізраїля в Конгресі, зокрема тепер, як заіснувала можливість, що Америка продаватиме зброю для Єгипту.

200-річчя Незалежности ЗСА в Сіятел, Вашінґтон

Великою мистецькою виставкою та двома концертами 1-го лютого 1976-го року, українці, мешканці Сіятел відзначили 200 років Америки та 100 років українського поселення. У склад ювілейного комітету входили: Володимир Клос — голова; Волтер Метрополит — заступник; Надя Даниш — секретарка; Орест Даниш — скарбник. Програма відзначування відбулася при співучасті гостей та мистецьких сил (понад 100 осіб) з Британської Колюмбії та Портляйду, Орегон, і мистецьких сил Сіятелу.

Вже від 11-ої год. ранку в модерній залі Історичного Музею, численні відвідувачі з великим зацікавленням приглядалися до виставки книжок. Ця унікальна - продумана (д-р Олена Решетар) та добре оформлена українськими експонатами (Олена Остин) збірка показала не тільки вклад українців в економічне, наукове та культурне життя Америки, а також з великою силою відтворила великий досвід українців в боротьбі з тоталітарним режимом за свободу. Коштовні експонати дереворитів, писанок, костюмів, вишивок і інкрустованої різьби представила родина Татарнюк, та пані: Ірина Ковальчук, Валентина Касприк, Марія Чуйко і Вікторія Клос. Експонати викликали захоплення, а присутність в залі посадника цього міста і його прихильне ставлення до присутніх, створили доброзичливу атмосферу та піднесли престиж української громади. Велика заслуга жінок Олени Мірчук, А. Демко, Н. Лавушнюк, С. Дикун, Є. Метрополит, які вклали багато організаційної праці та спричли успіхові виставки серед більше як трьох тисяч відвідувачів.

О год. 1-ій в полудне почався концерт. Хор „Гомін" з Ванкуверу (Канада) в повному складі 55 осіб виконав американський та український національні гимни. Кольоритний народний стрій, дисципліна та добрі голоси хору піднесли урочистий настрій. Хоча свято це було наголошене як 200-річчя ЗСА, та вже в своєму офіційному відкритті, посадник міста, Вес Ульман, згадав про 58-мі роковини української незалежности та зауважив, що видання відповідної проклямації до цього дня ним та губернатором Евансом стало вже традицією у стейті Вашінґтон. Він назвав українців працьовитими, послідовними людьми, провів аналогію між українською та американською боротьбою за незалежність, яка на цій землі також не була легкою. Між присутніми на залі були: віце-губернатор Дж. Шерберґ з дружиною, стейтові сенатори і представники консулятів: Франції, Канади і Данії. В короткій промові В. Клос зупинився на столітній історії української імміґрації, на її шляхах від тяжкої праці в копальнях вугілля аж до сучасних днів, коли вже є поважна кількість інженерів, лікарів, науковців та професорів, починаючи від народних та середних шкіл аж до університету, включно з Гарвардом. Концертову частину продовжив хор „Гомін", який по-мистецьки виконав: „Вилітали орли", „Наш рідний край", „Вставай Україно" та інші. Керівник хору Василь Шміголь довів, що хорове мистецтво має власні закони, які включають ідейність як таку. Дальшу частину програми перебрала молодь, яка не тільки розвеселила авдиторію, але внесла бадьорий молодечий фермент в усе свято. Це знаний вже на заході танцювальний ансамбль „Веселка", керівник Джеймс Крук Кар.; „Калина" — керівниця Марта Кордуба; та „Дощик" — керівниця Сильвия Геців. Виконуючи такі танці як „Аркан", „Метелиця", „Женці", „Повзунець", „Гопак", ці ансамблі були ліричні, пристрасні та веселі, показавши в той самий час коштовну мозаїку народних костюмів. Красу української пісні виявили Марія Гудвин; жіночий квартет „Червоні Маки" під орудою Луїзи Федосенко (акомпаньямент Ірини Даниш) і Леся Рено, яка чистим молодим голосом відспівала на закінчення програми „Боже благослови Америку". Комітет молодих українців в складі: Марта Кордуба, Луїза Федосенко, Ярослав Білоцеркович, Ірина Даниш, — видав та розповсюдив 6-сторінкову брошуру з повною інформацією про Україну, про її політичних в'язнів та з закликом до громадянства стати в їхній обороні.

У листі - подяці, посадник міста Вес Ульман написав: „Трагічний досвід українських борців за волю нагадує нам, що ми мусимо бути сильними, щоб зберегти свободу".

І. Ш.

Загальні збори Учительської Громади в Клівленді

31-го січня ц. р. у Клівленді відбулися Загальні Збори Учительської Громади, на яких її члени у своїх звітах унаглядили підсумки праці, що дотепер були розпорошені на протязі майже трьох років. Учительська Громада Клівленду старалася зробити все і стільки, скільки було сил та можливости.

У звіті голови Учительської Громади проф. Маріяна Дуба була подана вся діяльність на протязі майже трьох років, в якій активну участь брали всі члени Управи, а передусім ентузіястка Люба Мичковська, про що свідчать багаті протоколи засідань, які є наглядним образом, що Учительська Громада всесторонньо віддавалася культурним виявам праці на внутрішньому відтинку життя українського суспільства.

Різнородність праці проявлялася у таких ділянках: влаштування доповідей: д-р Я. Крив'як — „Літературна творчість Наталени Королевої"; проф. Голембійовська — „Ольга Кобилянська"; проф. Костюк з Ню Йорку — „Літературна творчість В. Винниченка"; о. д-р Сабола — „Події Срібної Землі" (Спогад про Карпатську Україну) і доповідь з висвітлюванням прозірок Л. Мичковської — „Враження з подорожі до Греції".

Влаштування вечорів з програмою, присвяченою подіям життя: Вечір з нагоди „Року Жінки" — присвячений програмі: „Українська жінка — педагог", Вечір „Учителів - сеньйорів", на якому заслужили сеньйорів-учителів: Михайлину Ставничу, Леоніда Бачинського, Романа Міхняка, Романа Лесика та Івана Бурду, які не зважаючи на свій золотий вік і далі належать до членства Учительської Громади.

Громадські Ювілеї. Учительська Громада брала участь у відзначенні громадських ювілеїв, як, Ювілей-Бенкет Станиці Братства Ваяків Першої Дивізії, Ювілей 25-ліття СУМА, Пласту, 40-річчя священства о. митрата Греська, та разом із жіночими організаціями УЗХ і СУА, відзначила Ювілей „10-ліття ,Українського Історика" з доповіддю проф. д-ра Л. Винара з університету в Кент.

Члени Учительської Громади брали участь у з'їздах СКВОРади, засіданнях та нарадах Об'єднання Українських Педагогів ЗСА. Відзначено обрядові свята релігійного характеру влаштуванням в часі Різдва — „Свят Вечора", та в часі Великодня „Свяченого" з численною присутністю ширшого громадянства. Заходами Учительської Громади спроваджено до Клівленду письменницю Ольгу Мак, влаштовуючи її авторський вечір, 14-го лютого ц. р. серед переповненої залі слухачів.

З фінансової сторінки: — Учительська Громада старалася прийти до потребуючих з матеріяльною допомогою, що виказав звіт фінансового референта проф. Р. Міхняка, а саме: Фонд „Червоної Калини", Допомога В'язням через УЗХ в Ню Йорку, НТШ в Ню Йорку, НТШ в Сарселі, УВУ в Мюнхені, Український Католицький Університет в Римі, та інші невеликі датки з різних нагод життя українських установ чи організацій.

У звіті секретаря Управи УГ Л. Мичковської, подано досить багату кореспонденцію у прихідних і вихідних листах, де були заторкнені і полагоджені різного роду справи.

Члени Загальних Зборів в захопленні виявом діяльности Учительської Громади висловили признання уступаючій Управі та обрали нову на наступну каденцію в такому складі: проф. М. Дуб — голова, мгр С. Воляник — заступник голови та зв'язковий до УЗО, п. В. Іванчук — секретар, А. Ковальська — фінансовий референт, Л.Мичковська — організаційний референт; М. Кордуба, С. Городиська і Е. Воляник — господарський сектор, та вільні члени: п-і інсп. О. Дуб, проф. Ю. Любінецький і А. Завадівська. Скремо проф. Ю. Кордуба — делегат до УЗО. Контрольна Комісія: професори: Р. Лесик, Ю. Кордуба і Р Міхняк.

В. Іванчук

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ
в МОНТРЕАЛІ, Квібек, Канада
повідомляє, що

в суботу, 17-го квітня 1976 р.
о год. 7-ій вечора
в Домівці „Пласт"
при 3355 Dandurand Street, Montreal, Quebec
— відбудуться —

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ УНС
Монтреальської Округи

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття;
2. Вибір Президії;
3. Відчитання протоколу з попередніх Зборів і його прийняття;
4. Звіти членів Управи Окружного Комітету;
5. Звіт Контрольної Комісії;
6. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Управі;
7. Вибір Управи і Контрольної Комісії;
8. Доповідь пані ТЕКЛІ МОРОЗ, головної радної УНС;
9. Затвердження пляну праці на 1976 рік;
10. Внески, запити і закриття зборів.

До участи в зборах зобов'язані предсідники, секретарі, касири, конвенційні делегати і інші урядовці відділових управ таких Відділів: 431, 434, 443, 448, 465, 471, 473, 474, 475 і 492.

У Зборах візьме участь:
Пані ТЕКЛЯ МОРОЗ — головна радна УНС

Окружна Управа

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЦЬОЛИК ГРИГОРІЙ, член УНСоюзу Відділ ч. 106 Б-тва св. Николая в Чікаґо, помер 6 лютого 1976 р. на 73-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1949 році. Похорон відбувся 10-го лютого 1976 р. на цвинтарі св. Николая в Чікаґо.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ДІДИК МАРІЯ, членка УНС Відділ ч. 114 Т-ва св. Володимира в Чікаґо, померла 16-го лютого 1976 р. на 68-му році життя. Похорон відбувся 21-го лютого 1976 р. на цвинтарі Елмвуд, в Ривер Ґров, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Берешон, секр. Відд.

ЗАТКОВСЬКА МИХАЙЛИНА, членка УНС Відділ ч. 200 Т-ва Вільна Україна в Озон Парку, померла 9-го лютого 1976 р. на 83-му році життя. Покійна народилася в селі Струсів, пов. Теребовля. Стала членкою УНСоюзу в 1934 році. Полишила в смутку дочку Стелу і сина Михайла з дружиною та двоє внуки: Петріся і Вікторія і одного правнука. Похорон відбувся з церкви Покрови Божої Матері св. Чарлеса в Фармінґдейл, Н. Дж. дня 17 лютого дале, Н. Дж. дня 17 лютого 1976 р.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

НАКОНЕЧНИЙ ТЕОДОР, член УНС Відділ ч. 170 Т-ва „Українська Січ" в Джерзі Сіті, помер 5-го листопада 1975 р. на 83-му році життя. Покійний народився у Вербиці, повіт Бібрка. Став членом УНСоюзу в 1935 році. Полишив в смутку дружину Анну і сина Петра, невістку і два внуки. Похорон відбувся 7 листопада 1975 р. на цвинтарі Флаґлер меморіал Парк в Маямі, Флоріда.
Вічна Йому Пам'ять!
Галина Гаврилюк, секр. Від.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го КВІТНЯ 1976 р.

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Т-ва Чорн. Січ 14 Відд ри Т-ва Чорн. Січ 14 Відд., о год. 6-ій вечора в приміщенні Чорн. Січі. Проситься чл. прибути та вирівняти вкладки.
В. Роговський — предсідник
З. Терлецький — касир
М. П. Отрок — секретар